

Notat om tilråding av vedtak om kontrollområdeforskrift

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Avdelingsdirektør Inge Erlend Næsset

Dato: 5. mai 2022

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2021/161981

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV FORSKRIFT

-om restriksjonsområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker.

Innholdet i forskriftsforslaget

Forskrifter om restriksjonsområde for infeksjøs lakseanemi (ILA) opprettes for å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen hos fisk i forskriftens virkeområde.

Vi foreslår nå en endring av forskriften som i dag gjelder for bekjempelse av [ILA i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker](#).

I forskriftens § 2 om virkeområde, oppheves bekjempelsessonen omkring lokaliteten 34297 Stabben i Tjeldsund kommune med virkning fra 5. mai 2022. Det opprettes en ny overvåkingssone rundt lokaliteten fra den tidligere bekjempelsessonen, 34297 Stabben. Dagens overvåkingssone oppheves. Andre lokaliteter, utover Stabben, vil ikke lenger være omfattet av overvåkingssonen. Den foreslåtte overvåkingssonen vil gjelde i to år fra vernesonen ble opphevet, altså til 5. mai 2024.

På grunn av nytt regelverk som gjennomfører nytt dyrehelseregelverk i EØS-området, er det også foretatt endringer i forskriftens hjemler. Videre er det gjort begrepsstilpasninger til det nye regelverket. Dette medfører at forskriften har endret tittel til «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker. Det som tidligere ble kalt bekjempelsessone, vil heretter bli kalt vernesone.

Bakgrunn:

Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker ble fastsatt av Mattilsynet 18. august 2021 etter ILA-utbrudd på lokaliteten 34297 Stabben i Tjeldsund kommune.

Bekjempelsessonen i kontrollområdet har sin bakgrunn i utbrudd av ILA ved lokaliteten 34297 Stabben i Tjeldsund kommune i Troms og Finnmark og Nordland fylke, stadfestet av Mattilsynet 29. juli 2021.

Mattilsynet, region Nord sendte 30. mars 2022 anmodning til Mattilsynets hovedkontor ved seksjon fiskehelse og fiskevelferd om å oppheve bekjempelsessonen rundt lokalitet Stabben.

Lokalitet 34297 Stabben ble som eneste lokalitet i bekjempelsessonen tømt for fisk 9. desember 2021. Lokaliteten fikk godkjent opprydning, vask og desinfeksjon 1. februar 2022. Pålagt 3 måneders brakklegging ble påbegynt samme dag.

På bakgrunn av dette anmoder region Nord hovedkontoret om å oppheve bekjempelsessonen og innlemme den i overvåkingssonen. Krav til varighet for brakkleggingsperiode ble oppfylt 1. mai 2022. Dette tilsier at bekjempelsessonen kan oppheves og gjøres om til overvåkingssone.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd er enig i regionens vurdering, og ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av bekjempelsessonen fastsettes.

Mattilsynet endret 10. mai 2021 praksis ved opphevelse av kontrollområder for ILA. Den 6. april 2022 ble endring av mal for kontrollområdeforskrift for ILA fastsatt. Endringen går ut på at både bekjempelsessonen og overvåkingssonen oppheves når vilkårene for å oppheve bekjempelsessonen er oppfylt. Samtidig opprettes det en ny overvåkingssone.

Innholdet i endringen i forskriften i Nordland og Troms og Finnmark fylker:

Endringen av kontrollområdet for ILA i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommune, Troms og Finnmark og Nordland fylker går ut på at bekjempelsessonen (heretter kalt vernesonen) oppheves og omgjøres til ny overvåkingssone. De lokalitetene som var i den opprinnelige overvåkingssonen, tas ut av forskriften.

Forskriftens § 2 endres i samsvar med Mattilsynets vurdering av nytt område. Forslaget innebærer at lokaliteten 34297 Stabben i dagens vernesone, vil utgjøre ny overvåkingssone. Utover endringen som opphever vernesonen og endrer overvåkingssonens utstrekning, foretas det følgende endringer i restriksjonssoneforskriften:

Gjeldende § 10 første ledd endres til

«Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktermerd ved slakteri».

Gjeldende § 10 første ledd blir nytt andre ledd, og gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd.

Restriksjonssoneforskriften oppheves i tråd med forskriftens § 18 andre ledd, automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever den siste vernesonen i samsvar med forskriftens § 13. Restriksjonssoneforskriften vil derfor oppheves automatisk 5. mai 2024.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av vernesonen, vedtas.

Formål:

Formålet med forskrift om restriksjonssone er å hindre videre spredning av ILA. Formålet med foreslåtte endring av forskriften er å oppheve vernesonen nå som kravene for sykdomsbekjempelse er oppfylt. Området går nå over i neste fase med overvåking av ILA.

Høring:

Opphevelsen av vernesonen skjer i tråd med anvisning i forskriften og trenger ikke særlig høring, se forskriftens § 13.

Tilråding:

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om endring av forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker, fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om endring av forskrift 18. august 2021 nr. 2533 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker.

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 5. mai 2022 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 6.april .2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåking, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften) § 2, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 58.

|

I forskrift 18. august 2021 nr. 2533 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker, gjøres følgende endringer.

Tittel skal endret lyde: «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker.

§ 2 skal *endret* lyde:

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkningssone i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker.

Vernesonen omkring lokaliteten 34297 Stabben i Tjeldsund kommune oppheves 5. mai 2022. Sonen tas inn i overvåkningssonen med virkning fra 5. mai 2022.

Overvåkningssonen omfatter lokaliteten 34297 Stabben og avgrenses i Ofotfjorden:

- Fra vest med en rett linje fra Andklakkan (16,080206; 68,409107) til Ytre Sjøvika nord på Barøya (16,096447; 68,357513).

|

- Fra sør med en rett linje fra Buholmen øst på Barøya (16,179109; 68,349674) til Skarstadøya (16,274929; 68,354209).
- Fra øst med en rett linje fra Tjedholmen (16,344819; 68,421986) til Løneset (16,363214; 68,383274).

Koordinatene er angitt i desimalgrader.

I vedlagte kart er overvåkingssonen merket med gult.

Kapittel II om tiltak i vernesonen oppheves.

§ 10 skal endret lyde:

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen

Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktermerd ved slakteri.

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

§ 13 skal endret lyde:

§ 13. Opphevelse av vernesonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av vernesonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at vernesonen skal oppheves. Fra samme dato gjøres vernesonen om til ny overvåkingssone.

Vernesonen omkring lokaliteten 34297 Stabben i Tjeldsund kommune er 5. mai 2022 tatt inn i overvåkingssonen.

§ 14 skal endret lyde:

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

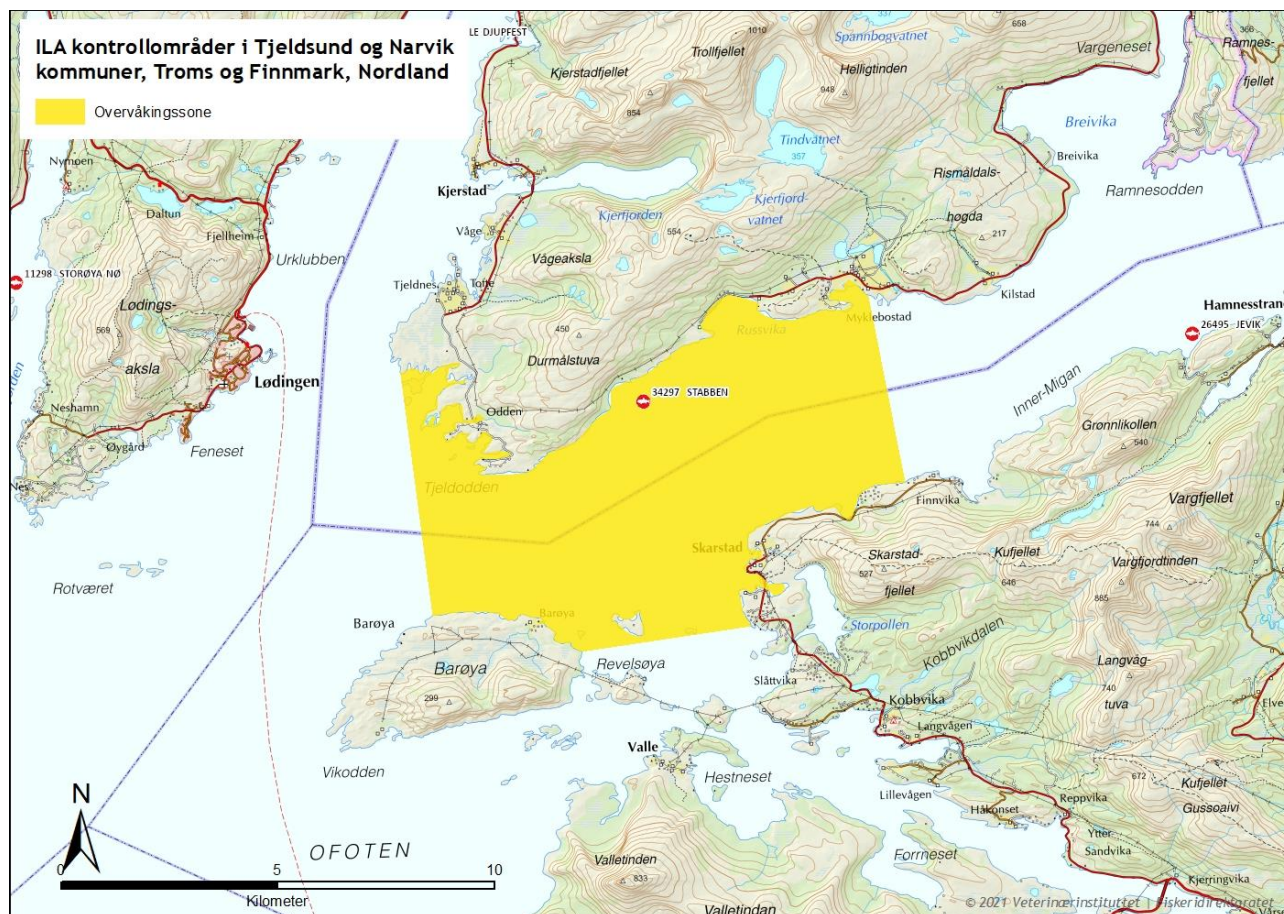
Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden vernesonen i restriksjonssonen ble opphevet.

Vedlegg 1 (kart) til forskriften erstattes av vedlegg 1 til denne forskriften.

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1:

Kart over ILA- restriksjonsområde i Tjeldsund, Narvik, Evenes, Lødingen og Hamarøy kommuner, Troms og Finnmark og Nordland fylker.

Vedlegg 2 Helsekontroller med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen:

Helsekontroller innenfor restriksjonssoner for ILA

[Akvakulturdriftsforskriftens](#) krav til risikobasert helsekontroll gjelder for alle akvakulturanlegg innenfor restriksjonssonen. I forskrift om restriksjonszone for ILA er det i tillegg stilt krav om månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen.

Mattilsynet gjennomfører inspeksjoner med helsekontroller og prøveuttak for å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen.

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgås. I tillegg er meldeplikt og krav til helsekontroll en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved uavklart forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskoptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og dyrehelseforskriftens § 7.

Månedlig helsekontroll med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen

Den månedlige helsekontrollen med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i anlegg innenfor overvåkingssonen skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Utvalg av fisk og prøveuttak

Prøvene for ILA-overvåking skal tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår fôring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen skal det tas ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer skal inngå i prøven. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene som skal tas ut av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Prøver sendes til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet

Så snart som praktisk mulig etter at prøvene er tatt, skal prøvene sendes til utpekt laboratorium eller til Veterinærinstituttet for RT-qPCR-analyse for ILAV. Prøver til Veterinærinstituttet sendes til mailadresse: epi@vetinst.no

Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas eller dagen etter. Prøver som er tatt på torsdag eller fredag sendes inn rett over helgen. Det er viktig å unngå at prøver er under forsendelse i løpet av en helg.

Prøvene skal lagres i kjøleskap i tidsrommet mellom prøveuttak og innsending til laboratorium. Prøvene pakkes med kjøleelement og sendes som ekspress over natt.